

A pásztor és nyája (János 10,11-16.27-30)

Bernhard Kaiser igehirdetése

¹¹ „Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért. ¹² Aki béres és nem pásztor, akinek a juhok nem tulajdonai, látja a farkast jönni, elhagyja a juhokat, és elfut, a farkas pedig elragadja és elszéleszti őket. ¹³ A béres azért fut el, mert csak béres, és nem törődik a juhokkal. ¹⁴ Én vagyok a jó pásztor, én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem, ¹⁵ ahogyan az Atya ismer engem, én is úgy ismerem az Atyát: és én életemet adom a juhokért. ¹⁶ Más juhaim is vannak nekem, amelyek nem ebből az akolból valók: azokat is vezetnem kell, és hallgatni is fognak a hangomra: és akkor lesz egy nyáj, egy pásztor. ²⁷ Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. ²⁸ Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből. ²⁹ Az én Atyám, aki nekem adta őket, mindennél nagyobb, és senki sem ragadhatja ki őket az Atya kezéből. ³⁰ Én és az Atya egy vagyunk.”

Bevezetés

Mire jó nekünk Jézus? Mai igeszakaszunk egy képpel – a jó Pásztor hasonlatával – beszél arról, mit is vitt ő véghez valójában. Ez a hasonlat mára már idegenné lett számunkra, hiszen saját tapasztalatból alig ismerjük. Szó van itt ugyanis a pásztorról, aki a több száz juhból álló nyájjal járja a vidéket. Egyenként ismeri juhait születésüktől fogva, ő adott mindegyiknek nevet. Mindegyiket látja szinte naponként, és tudja, melyiknek milyen egyedi jellegzetessége van. Ismeri a legelőket, és tudja, hogyan lehet azokra eljutni. Tisztában van a veszélyekkel, tudja, milyen gyorsan képes haladni a nyáj, ismeri a juhok gyengeségeit, betegségeit, tudatában van annak, mi mindenre kell tekintettel lennie. Törődik a báránnyal ha az lebetegszik, vagy netán lesérül. De ismeri a döfös juhokat is.

A Szentírás számos helyen alkalmazza a pásztor és nyáj képét, amikor Isten és népe kapcsolatát írja le. Izrael ószövetségi népét a Biblia Isten nyájának mondja, melyet a pásztorok – azaz a bírák, próféták és királyok – vezetnek. A 77. zsoltár 21. versében ezt olvassuk: „Mint nyáját, úgy vezetted népedet Mózes és Áron által.” Ezek a szavak Izrael egyiptomi kivonulásáról és a pusztai vándorlásról emlékeznek meg. Azután Józsué vezette be a népet – Isten nyáját – arra a földre, amelyet Isten nekik megígért. Évszázadokkal később pedig, amikor a zsidók a babiloni fogságban sínylődtek, Jeremiás így panaszkodik: „Hol van a rád bízott nyáj, pompás juhnyájad?” (Jer 13, 20). De prófétai módon beszél az Ószövetség ezzel a képpel Isten nyájának összegyűjtéséről is az egy Főpásztor vezetése alatt: „Egyetlen pásztorot rendelék föléjük, hogy legeltesse őket: szolgámat, Dávidot. Ő fogja legeltetni őket, ő lesz a pásztoruk.” (Ez 34,23). Aztán eljött Jézus, Dávid Fia és törvényes utóda a trónon, és azt mondta: „Én vagyok a Jó Pásztor.” Ezzel pedig világossá tette, hogy benne az ószövetségi ígéret valósult meg. Az ő pásztori tisztéről szól mai igeszakaszunk is, annak egyik fontos tényezőjére mutat rá: mit tett Jézus Krisztus az ő népéért, illetve hogyan viszonyul az ő népéhez. Igehirdetésemnek az első részében tehát arról szeretnék beszélni, miért van egyáltalán szükségünk pásztorra. A második részben arról szólok, mit tett a Jó Pásztor, Jézus Krisztus. A harmadik részben pedig azt szeretném elmondani, hogyan tartozhat az ember az ő nyájához.

1. Miért van szükségünk a Jó Pásztorra?

Ha jobban belegondolunk, terhes dolognak értékeljük, hogy Jézus az embereket az inkább butácska, egyszerű juhokhoz hasonlítja. Mi magunkat felvilágosult embereknek tartjuk, és úgy gondoljuk, képesek vagyunk a józan eszünket használni mások útmutatása nélkül is, magunk is el tudjuk dönteni, mit tegyünk, és mit ne tegyünk. Életünk mottója: „Azt, hogy mi jó nekem, én tudom legjobban.” Úgy gondoljuk, aligha van szükségünk vezetőre, aki utat mutat nekünk. De valójában számos embernek naponta több órán keresztül a televízió mondja meg, mit tegyen, és mit ne tegyen. A reklámok írják elő, milyen panaszukra mely eszközt alkalmazzák, a játékfilmek kínálnak nekik támpontot a csábításhoz, és a bűnügyi sorozatok mutatják meg, mi az, amit legjobb elkerülni. Az a táp, amit a tévé kínál valóban szórakoztató.

De amikor az élet nagy kérdéseiről van szó, csődöt mond a képernyő. Nem ad választ arra a kérdésre, mivégre születik az ember a világra, mi az élet értelme és célja, miért kell meghalnia az embernek, és mi van a halál után. Viszont ezeket a kérdéseket éppen azért nyomjuk el, mert a mindennapjainkban mélyen nyomasztanak bennünket. Természetesen beismerjük, hogy vannak bizonyos gondok az életben, amelyek sokszor akadályoznak bennünket álmaink megvalósításában, de ilyenkor gyorssegítséget várunk Jézustól a probléma megoldásához, hogy a magunk által kitűzött célokat mielőbb elérhessük. Mai igeszakaszunk kontextusában azt olvashatjuk: „én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek.” (Jn 10,10), erre alapozva pedig azt mondhatnánk, Jézusnak minden szükségünket be kell töltenie; ő a jólét és wellness, pénz és siker garanciája. Ez lenne hát a Szentírás perspektívája? Valóban abban gyökerezne az igazi problémánk, hogy nem érezzük elég jól magunkat vagy nem tudjuk akadálytalanul megvalósítani elképzeléseinket?

A problematika meghatározásakor maradjunk a nyáj bibliai képénél. Ézsaiás próféta azt mondja: „Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta” (Ézs 53,6). Ezekkel a szavakkal van jellemezve az a nyáj, amelyik nem akar semmilyen pásztort követni. Az eredmény minden ilyen esetben a szétszórattatás. Az ilyen nyáj törvényszerűen eltéved, mivel a bárány, amelyik magára marad, elmagányosodik és ínségre jut. A valóságban ez azt jelenti, hogy minden ember a maga feje után megy. Mindenki útmutatás nélkül, a saját szubjektív kérései és kívánságai alapján megy a maga útján – akárcsak egy eltévedt bárány. Mindenki arra törekszik, hogy önmagát megvalósítsa. Az emberek megtanulták, hogy „Tedd, amit akarsz!” „Éld az álmaidat!” Elhitték, amit mondtak nekik a szexuális fantáziákról és a hatalommal való életről és az ezekben képzelt önmegvalósításról. A túlhaladott erkölcsösség figyelmebe vétele mindemellett csak korlátozó tényező. Ezért aztán az egyik ember – ahol csak lehet –, megpróbálja kiélni titkos vágyait. Szórakozni akar, magát jól érezni, és csak annyit, hogy békén hagyják. A másik viszont a hatalmat és a befolyást hajszolja családban, gyülekezetben, munkahelyen egyaránt. Ő akar lenni a hangadó, és csak akkor elégedett, ha a többiek azt teszik, amit ő mond. Megint egy másik pénzt akar szerezni bármi áron, hogy azt a luxus és a mesterségesen megemelt életszínvonal fenntartására használja. Csak ő maga számít, és az, hogy kiemelkedjen a tömegeből, miközben a többieknél több pénze van, amire persze fel is hívja a figyelmet. Mindezek a dolgok olyannyira meg tudják kötni az ember gondolatait és viselkedését, hogy irányt téveszt és eltévelyedik. Mindenki a maga útját járja. A média világa pedig, amely az embert körülveszi, amelyre hagyatkozik, megerősíti őt a maga kívánságaiban. Vágyait visszatükrözi, és azt sugallja: ilyen a világ, az ember pedig ezt a hazugságot szívesen elhiszi. Az egészség, az élvezet, a siker, a pesztízs, a béke és az emberiség túlélése a bolygón, mind-mind megvalósíthatónak vannak kikiáltva. A csillogó világ, mely az emberiség által elérhető hirdeti, de az Isten szavától, az igaz istentisztelettől lassan, de biztosan eltávolít, és az örök üdvösséget elhessegeti, kíváncsalmá válik. De azt senki nem kérdezi meg, hová

tart ez a világ. Senki nem akarja tudomásul venni, hogy a felvázolt életstílussal örökre elveszik. Senki nem akarja komolyan venni, hogy bűnös Isten előtt, és örök kárhozatra méltó. Evilági gondjaink elfojtanak minden olyan gondolatot, amely az ember örök céljára vonatkozik. Az igazi probléma éppen ebben áll: a véleményformálók és trendmeghatározók által közvetített egyoldalú üdvigéreteknél jobban hiszünk, mint a Szentírásnak. Modern túlélési és sikerreceptjeink teljesen elvárásoltak bennünket.

Ám minden jólét és békességre törekvés dacára ma is folynak szörnyű háborúk, kísérleteznek ki új fegyvereket, és visznek véghez terrorcselekményeket. Házasságok törnek meg, a lopás, a diszkrimináció, a hatalmi harcok és gyilkosságok akadálytalanul terjednek. A világgazdaságot gazdasági válság fenyegeti. Régi és új betegségek veszélyeztetik az emberi életet. A bűn a személyes és a nyilvános szférában egyaránt jogosnak állítatik be – vegyük csak az abortusztörvényt. A feminizmus által megkövetelt női önmeghatározási jog lett arra hivatott, hogy a meg nem született élet kioltását igazolja, és a nőt problémamentes élettel ajándékozza meg. Az, hogy az jól csengő üdvigéreteknél mögött a Sátán hangja búvik meg, aki a megfogant életet a szemétként akarja látni, és hogy az embereket észrevétel nélkül, de biztosan a kárhozatal felé akarja sodorni, aligha kap hangot. Ebből is látszik: az emberiségnek igenis szüksége van egy erős egyéniségre, aki a problémákat rendbe rakja.

De még az Istennel való viszonyában is a maga útját járja az ember. Ő maga akarja meghatározni, mi a helyes. A helyes cselekvés igényét magának követeli, ezzel pedig önmaga megváltásának téveszméjét valósítja meg. Az ember maga akarja meghatározni, hogyan kellene őt Istennek megítélnie, magát Isten helyébe képzele: olyan akar lenni, mint Isten. De amit ezáltal tesz, az ellentmond Isten kijelentett akaratának: a maga jóléte érdekében meg nem született életet olt ki, lop, csal, törtet. Felépít magáról egy imázst, amely egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Az a kísérteties ebben, ahogy a bűnös, elveszett ember pár jó cselekedetért Isten előtt páváskodik. Jól kell látnunk: Az üdvösség emberi erővel elérhetetlen. Az embernek szüksége van valakire, aki őt Istennel megbékíti.

2. Mit tesz a Jó Pásztor?

Jézus tömören és velősen kimondja: „Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért.” Ennek alapján gondolkodjunk el ma Jézus Krisztus váltságművéről. Amikor Jézus magát „jó” pásztornak nevezi, akkor tudatosítanunk kell, hogy a történelemben számos „másodlagos” pásztor adódott, akiket Messiásokként üdvözöltek és ünnepeltek. Ezek gyakran politikai vezetők voltak. A római cészárok magukat fényhozókként és üdvözítőkként örökölték meg, az egyiptomi fáraók istenfiaknak vallották magukat, a császárok és királyok pedig isteni kegyelemmel ruházták fel magukat, Hitler úgy gondolta, hogy az ezeréves birodalom kapuit nyitotta meg, a baloldali párttömörülések úgy vélték, a pártnak mindig igaza van. De mindannyian csak az evilágit keresték: világi hatalmat, és némelyek lelkén akár emberek élete is szárad, csak hogy ezt a hatalmat megszerezzék. Sokan a vezetők közül tévelygésbe és nyomorúságba taszították népüket. Az embereknek meg kellett tapasztalniuk, hogy hamis pásztor volt az, akit ünnepeltek. Közülük senki sem tudta megoldani az emberiség alapvető problémáját.

De az egyházban is akadtak hamis pásztorok. Az Ószövetségben ezek a hamis próféták és az istentelen királyok voltak, akik az embereket bálványimádásra vezették. Ma számos bibliakritikus teológust és lekipásztort megnevezhetnénk, akik tagadják Jézus helyettes áldozatát, és az üres sírt egy jelentéktelen földi valóságnak tartják, mely a hit szempontjából lényegtelen. Az evangéliumot csak a szeretet nagy parancsára korlátozzák, és nem kínálnak többet, mint „legyetek egy kicsit kegyesek” teológiát. A nyáját hamis tanokkal vezetik meg. Aztán meg kell említenünk a hataloméhes

gyülekezeti vezetőket is, akik összekeverik a maguk szubjektív jólétét Isten akaratával, és a gyülekezetet a maguk parancsnoksága alá akarják vonni. Ezek mind önmagukért munkálkodnak. Nem a nyájért, hanem a nyájból szeretnének élni, képletesen mondván. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy Isten népében a pénzt illetve az érvényesülést látják. Nem jellemzi őket a gyülekezet iránti szeretet, amikor szolgálatuk veszélyessé válik, amikor oda kell tartani a másik orcájukat, akkor visszakoznak. Amikor a szolgálatuk lemondást igényel, akkor inkább elhagyják a gyülekezetet. Mások meg akkor hagyják el, ha nem sikerül elérniük azt, amit kitűztek maguk elé. Egyesek annyira elijesztenek a gyülekezetet, hogy az elfut tőlük. Láthatjuk tehát: sokféle megjelenési formája van a hamis pásztoroknak, akiknek hatása rendszerint oda vezet, hogy a gyülekezet szétszóródik, és tagjai elszélednek.

Ezekkel a negatív példákkal szemben Jézus azt mondja: „Én vagyok a jó pásztor.” Ami pedig őt jó pásztorrá teszi, az a tény, hogy életét adta a juhokért. Vizsgáljuk meg hát ezt közelebbről is. Egyetlen béres sem kockáztatja az életét a juhnyájért. Végül is a juhok vannak a béresért, nem pedig a béres a juhokért. A béres élete magasabbrendű. Jézusnál viszont más a helyzet. Ő az életét adja a juhokért, meghal, hogy a juhok élhessenek. Hogy ezt Jézust megtette, az Isten szeretetének megnyilvánulása: Az Atyaisten elküldi Fiát pásztornak, hogy népe bűnéért életét adja, és a kárhozat erejét elvegye. Jézus, a Fiú közben elszenvedti a halált, ez pedig az ő juhok iránti szeretetének megnyilvánulása. Meg kell ebben látnunk, hogy az ő szeretete nem kíván emberáldozatot, háborúkat, tisztogatásokat, koncentrációs táborokat. Ebben mutatkozik meg, milyen más Jézus vezetése. Ő nem ebből a világból való, és nem e világ módszereivel és eszközeivel gyakorolja uralmát.

Amikor Jézus azt mondja: „A jó pásztor életét adja a juhokért”, világossá teszi, hogy népe, egyháza helyett szenved el Isten ítéletét. Az övéit képviseli. Az övéi bűnét hordozza, azt a jogos büntetést viseli el, amely egyébként az ő tagjainak életébe kerülne. Ezzel teszi szabaddá az övéi számára az örök életre vezető utat.

Hiszen Jézus azt is mondja: „Én örök életet adok nekik.” Halljuk meg újra: Jézus nem azt mondja: „Kielégítem minden kívánságotokat és vágyatokat, élhetővé teszem az életeteket, velem az élet igazán tuti lesz.” Az ő ajándéka nem egy megjobbított földi élet, hanem az az élet, amely az örökkévalóságra tart meg, az új testben való élet, az új teremtettségben való élet, amelyet halhatatlanság, változhatatlanság és dicsőség jellemez. Más szavakkal, az örök élet a keresztyén reménység tárgya. Ezáltal világossá válik: Jézus azt akarja, hogy a halálon túl legyen életünk, hogy feltámadjunk. Evilági életünk véges, a halál határolja. De feltámadása által Jézus az övéi számára megnyitotta az örök élet kapuját. Ezen a tényen áll vagy bukik a mi örök életünk. Péter azt mondja, hogy Isten az ő „nagy irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre” (1Pét 1,3). Mindezt Jézus az egyetlen, aki nyilvánvalóan jelent meg Feltámadottként, és akinek az örök életben része van, viszont ő minket is, akik benne hiszünk, fel fog támasztani. Ezért beszélhet Péter arról az élő reménységről, amely Jézus feltámadása által adatott nekünk.

De amíg ebben az életben járunk, az az ígéret érvényes, miszerint „senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből.” Ez pedig azt jelenti: mindazok, akik benne igazán hisznek, az ő védelmét élvezik. Ez Jézus pásztori tisztének nagyon fontos tényezője. Ő védelmezi az ő nyáját, és nem enged, hogy a Sátán egyetlen juhok is kiragadjon az ő kezéből. Nyilvánvaló, hogy a keresztyén ember egész életében a benne lakozó bűn és a hitetlen világ feszültségében él, de Krisztus jó pásztorként megmutatja az ő hatalmát, amely az övéit minden visszahúzó erő ellenére is megtartja a hitben.

Elképzelhető azonban, hogy valaki azt mondja magában: „Ez mind szép és jó, de mit használ nekem? Én egyáltalán nem vagyok biztos abban, hogy Krisztushoz tartozom-e, illetve hogy ő az én pásztorom-e.” Ezért igehirdetésem utolsó fejezetében ezt a kérdést szeretném megvizsgálni:

3. Hogyan tartozhatok hát Krisztus nyájához?

Mit tesz valakit keresztyénné? Jézus a mai alapigében azt mondja: „Az én juhaim hallgatnak a hangonra.” Jézus hangját a Szentírás alakjában hallhatjuk meg. E konkrét, külső, emberi beszéd formájában Krisztus Lelke szól hozzánk. Ezért nem kell Krisztus hangját máshol keresnünk – érzelmi indulatainkban, belső benyomásokban, vagy abban, hogy a Biblia valami különös módon a bőrünk alá hatoljon. Világos, hogy e téren nem vagyunk más emberekre sem ráutalva: valamiféle különös adottságokkal megáldott karizmatikusokra, a római pápára, illetve bármely lelki igemagyarázóra. Krisztus szavát a bibliai igében ragadhatjuk meg, és mindenütt ott, ahol ezt az ígét helyesen hirdetik. Erre kell hallgatnunk. Ezért jár a keresztyén ember rendszeresen istentiszteletre is, ahol ezt az ígét meghallhatja.

Csak hogy sokan hallják azt, amit a Szentírás mond. Elmennek az istentiszteletre, olvassák a Bibliát, egyesek maguk is hirdetik az ígét, és mégsem értik Jézus szavát. A pusztán külső hallgatás nem ugyanaz a hallgatás, amiről Jézus beszél. Az igazi hallgatás magába foglalja a megértést is. Jézus arról beszél, hogy az ő törvénye által felismerjük bűneinket és elveszett voltunkat, ugyanakkor az evangélium által megértjük, mit tett értünk Jézus, ígéreteit magunkénak valljuk. Azoknak, akiket Isten az ő kegyelméből kiválasztott, megadja az ő ígéjének megértését is, úgy hogy abban hisznek is. Aki tehát megértette az evangéliumot, és hisz abban, az Krisztus nyájához tartozik. Aki pedig nem hisz, nem tartozik hozzá még akkor sem, ha rendszeresen fizeti az egyházfenntartói járulékot. Ez azt is jelenti, hogy még az igazán hívő közösségekben is vannak juhok és kecskék egyaránt. Az ilyen gyülekezetben is vannak tehát olyan emberek, akik hallják az evangéliumot és megértik azt, illetve olyanok, akik nem értik meg. Mondhatná azonban valaki: „Ha Isten választja ki az ő juhait, akkor én nem tehetek róla, ha Isten ígéjét nem értem, és nem tartozom a nyájhoz.” Ám ez éppen a kecskék viselkedési módja, akik Istent hibáztatják a maguk gyarlóságáért. Aki igaz, az gyors a hallásra, és felismeri, hogy az üdvösség csakis Krisztusban keresendő. Az ilyen ember komolyan vágyik Krisztus szavának megértésére. Kéri Istent, hogy nyissa fel a szemét. Miközben pedig ezt teszi, be is bizonyítja, hogy megértette a lényegét: Istennél keresi az üdvösséget Krisztusban.

Érezzük, hogy az ilyen imádságban a személyes kapcsolat ölt testet. Ezért az is nyilvánvaló, hogy Jézus azt mondja: „én ismerem őket, ők pedig követnek engem.” Értsük jól: az üdvösség nem a személyes kapcsolatban áll, de Jézus az üdvöt azért adja, hogy ismer bennünket, mi pedig megismerjük őt. Ez a keresztyén ember fontos ismertetőjele: igazán ismeri meg Jézus Krisztust, és bíz benne. Ha ilyen hite van, Krisztust követi. Ezért nevezi Jézus a keresztyén ember következő ismervének a követést. Ha Jézus ismeretéből és hitből élünk, akkor követjük is őt. Ez pedig azt jelenti, hogy az élet sokféle változandósága közepette, diszkriminációban, szenvedésben és halálban is őhöz ragaszkodunk, de akkor is csak őbenne bízunk, amikor jól megy sorunk. Nyilván aki benne hisz, az azt is cselekszi, amit ő mond, és elhagyja mindazt, amit ő tilt. Jézus szava megóv bennünket a szubjektív vélemények és ideológiák tévelygéseitől, amelyeket mások kínálnak nekünk. Még akkor is, ha a tudományosság álcája mögé bújnak illetve a tömegtájékoztató eszközökkel hirdetik azokat.

Végezetül

Krisztus a Jó Pásztor, aki életét adta az ő nyájáért. Ő az, aki összegyűjti a nyáját, miközben az evangéliumot hirdeti azokkal a pásztorokkal, akiket ő rendelt a gyülekezetben. Az ilyen pásztorok alakjában gyakorolja Jézus Krisztus a maga pásztori tisztségét, és vezeti nyáját gyógyító igéjével. Ahol a pásztorok az igét helyesen hirdetik, az emberek hallgatnak a Jó Pásztor hangjára. Ott hit fakad. Ott az ő népe van, melynek örök élete van. Testvérem, ha nem akarsz ehhez a nyájhoz tartozni, térj meg, és kérd Krisztust, bocsásson meg neked, te pedig higgy az ő ígéletében!

Ámen.